

Подологічна допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі

Анотація

Для практикуючих лікарів-дерматовенерологів, лікарів сімейної медицини, військових лікарів, фельдшерів, санінструкторів та військовослужбовців.

ПОДОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ НА ДОГОСПІТАЛЬНОМУ ЕТАПІ

МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ

Видавничий дім
«С К І Ф»
Київ – 2024

УДК 616.5-009.613.7:616.596-002.828:616.56-008.811.1-031.59

П 44

**Подологічна допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі.
П 44 Методичні рекомендації.** — Київ: Вид. дім «СКІФ», 2024. — 52 с.

ISBN 978-611-01-3204-6

Для практикуючих лікарів-дерматовенерологів, лікарів сімейної медицини, військових лікарів, фельдшерів, санінструкторів та військовослужбовців.

УДК 616.5-009.613.7:616.596-002.828:616.56-008.811.1-031.59

ISBN 978-611-01-3204-6

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВПЛ — вірус папіломи людини

ДПК — долонно-підшовна кератодермія

ДПП — долонно-підшовний пустульоз

ЗСУ — Збройні Сили України

МКХ — міжнародна класифікація хвороб

СДС — синдром діабетичної стопи

ЦД — цукровий діабет

ВСТУП

У важкі часи, які зараз переживає наша країна, вкрай важлива злагоджена робота медичних працівників для своєчасного надання медичної допомоги військовим ЗСУ та постраждалим в зоні військового конфлікту.

Рекомендації спільно розроблені провідними фахівцями дерматовенерологами, подологами, косметологами.

У зв'язку з тим, що надання медичної допомоги в зонах військового конфлікту може здійснюватися не лише дерматологами, а і лікарями сімейної медицини, фельдшерами, військовими медиками – інформація викладена в максимально доступній формі. Багато рекомендацій доступні для виконання навіть для самих бійців в порядку само- та взаємодопомоги. Назви розділів відповідають конкретним нозологічним одиницям відповідно до МКХ.

Ці рекомендації будуть корисні широкому колу медичних працівників.

МІКОЗ СТОП

Що таке мікоз стоп ?

Мікоз стоп – це грибкове ураження шкіри стоп. Грибки часто зустрічаються у невеликій кількості на шкірі людини, де вони зазвичай не завдають шкоди. Однак, за сприятливих умов вони можуть проникати в шкіру, розмножитися та спричинити інфекцію та запалення. Гриби найбільше люблять теплі, вологі та безповітряні ділянки шкіри, наприклад, між пальцями ніг.

Причини розвитку мікозу стоп:

Гриби роду Trichophyton, Epidermophyton

Як проявляється?

Клінічна картина мікозу стоп може виглядати по-різному і буде залежати від того, яка частина стопи (або стоп) уражена і який грибок (тобто дерматофіт) спричинив інфекцію.

Як правило при мікозі стоп спочатку уражається шкіра між 4 і 5 пальцями стоп. З'являється висип, який свербить і лущиться. На шкірі між пальцями стоп можуть утворитися великі розколи (тріщини), які можуть бути дуже болючими. Крихітні лусочки інфікованої шкіри можуть відпадати. Висип поступово поширюється вздовж пальців ніг, якщо не розпочати лікування. У деяких випадках він поширюється на підшви. Іноді інфекція викликає лущення по всій підшві та бічній частині стопи. Мікоз шкіри стопи часто буває асиметричним: уражається лише одна стопа або захворювання на одній стопі більш виражене. Також можуть спостерігатись зміни нігтьових пластинок (зміна кольору, потовщення, ламкість, відшарування) і виникнення неприємного запаху шкіри стоп.

Рис.1. Підшви при мікозі стоп
(https://dermnetnz.org/assets/Uploads/fungal/tpto_WatermarkedWyJXYXRlcm1hcmtlZCJd.jpg)

Рис.2. Мікоз стоп. Міжпальцева локалізація
(<http://www.hellenicdermatlas.com/en/viewpicture/2586>)

Хто хворіє на мікоз стоп і як він передається ?

Захворіти на мікоз стоп може кожен. Це частіше зустрічається у людей, які більше пітніють або носять взуття та шкарпетки, через які їхні ноги пітніють. Захворювання може передаватися від людини до людини. Наприклад, це може статися під час ходьби босоніж у загальних душевих кабінах. Крихітна лусочка інфікованої шкіри у людини може відпасти під час прийняття душу. Тоді на нього можуть наступити інші і так відбувається зараження.

Як лікується мікоз стоп ?

Місцева протигрибкова терапія є методом вибору для більшості випадків. Системні протигрибкові препарати призначаються у разі неефективності місцевої терапії.

Місцеві засоби наносяться безпосередньо на ділянку, уражену грибком, тобто на шкіру стоп або міжпальцевих проміжків.

Існують різні протигрибкові засоби, до складу, яких входять такі діючі речовини: тербінафін, клотримазол, еконазол, кетоконазол, міконазол.

Зазвичай це креми або мазі, але також можуть бути спреї, рідини або гелі. Всі ці засоби добре допомагають від грибкових інфекцій. Можна користуватися будь-яким з них, який є в наявності тривалістю від 2-х до 4-х тижнів.

Варіант 1

Крем Ламікон (тербінафін) наносити на уражені ділянки 1-2 рази на день до 4-х тижнів.

Дезінфекція взуття антисептиком, наприклад, розчином Неостерил. Обробити внутрішню поверхню взуття спресом, не змивати, дати просохнути.

Варіант 2

Якщо переважає лущення, нашарування луско-кірочок, попередньо проводиться їх відшарування такими засобами:

5% саліцилова мазь 1-2 рази на добу 3-4 доби, а потім, через 3-4 доби рекомендовано крем Ламікон, або мікофін, або ламізил (тербінафін) наносити на уражені ділянки 1-2 рази на день до 4-х тижнів.

Дезінфекція взуття антисептиком, наприклад, розчином Неостерил. Обробити внутрішню поверхню взуття спреєм, не змивати, дати просохнути.

Варіант 3

Мікози стоп, особливо при супутньому гіпергідрозі (підвищеному потовиділенні) і тривалому перебігу можуть ускладнюватися екзематизацією, яка проявляється розповсюдженням висипки, мокненням, появою гнійників, посиленням свербіжу. Тоді необхідно діяти за наступною схемою:

Крем Триакутан (або тридерм, або кандидерм) який містить 3 компоненти (бетаметазон, клотримазол, гентаміцин) 2 рази на день, вранці і ввечері на зони висипки 7-10 днів, а потім, через 7-10 днів рекомендовано крем Ламікон (тербінафін) 1-2 рази на день від 2-х до 4-х тижнів.

Дезінфекція взуття антисептиком, наприклад, розчином Неостерил. Обробити внутрішню поверхню взуття спреєм, не змивати, дати просохнути.

Як уникнути мікозу стопи?

Тримайте ноги чистими та сухими. Грибок стопи любить тепло і вологість!

Наступні поради можуть запобігти рецидиву мікозу стопи:

- Щодня мийте ноги, а після миття ретельно витирайте шкіру між пальцями. Волога шкіра між пальцями ніг ідеально підходить для розвитку грибків.

- Не використовуйте спільні рушники в загальних роздягальнях. Часто періть рушники.

- Щодня міняйте шкарпетки. Грибки можуть розмножуватися в лусочках шкіри у забруднених шкарпетках. Бавовняні шкарпетки та шкіряне взуття краще, ніж капронові шкарпетки та пластикове взуття, які посилюють потовиділення.

- В ідеалі змінюйте взуття кожні 2-3 дні, щоб дати кожній парі повністю висохнути після носіння.

- В ідеалі носіть шльопанці або пластикові сандалі в загальних роздягальнях і душових. Це запобігає контакту підошви із землею, яка може містити лусочки шкіри інших людей.

- В ідеалі, перебуваючи вдома, зніміть взуття та шкарпетки на якомога довший час, щоб повітря надходило до ваших ніг.

- Якщо хвороба мікозу стопи з'являється знову, зверніться, будь ласка, до дерматолога. На спеціалізованому рівні медичної допомоги існує методика лікування підвищеного потовиділення за допомогою ін'єкцій препарату ботулінічного токсину, що дозволяє на тривалий час значно знизити виділення поту та запобігти рецидиву хвороби.

ПІДОШОВНІ БОРОДАВКИ

Що таке підошовні бородавки?

Бородавка — це доброякісне пухлиноподібне ураження шкіри вірусного походження.

Існують різні види бородавок: пласкі, вульгарні, підошовні, ниткоподібні.

Причини розвитку бородавок:

Це вірусне захворювання. Бородавки викликаються вірусами папіломи людини.

Як проявляється?

Як вже зрозуміло з назви, підошовні бородавки виникають на нижній частині стопи, на підошвах. Це тверді, бородавчасті новоутворення сіро-жовтого або коричневого кольору. Підошовні бородавки можуть виглядати грубими, нерівними і навіть дещо губчастими, іноді – товстими і лускатими. Часом за бородавку приймають мозоль на стопі, хоча мозолі більші за розмірами і плоскіші. В центрі утворень нерідко спостерігаються чорно-коричневі точки затромбованих капілярів, ушкодження яких призводить до точкової кровотечі.

Рис.3. Бородавки на ділянці шкіри п'яток
(<https://www.msdmanuals.com/home/multimedia/image/plantar-warts>)

Рис.4. Бородавки на підошвах: типова локалізація
(<https://www.performpodiatry.co.nz/warts-and-verruca/>)

Хто хворіє на бородавки і як вони передаються?

Захворіти може кожен. Можна заразитися вірусом, що викликає бородавки (ВПЛ), доторкнувшись до бородавки іншої людини. Вірус частіше інфікує травмовану або розм'якшену водою шкіру, але він може інфікувати і здорову шкіру. Після контакту з вірусом до появи бородавки може пройти до шести місяців або більше.

Як лікуються бородавки?

Лікування може знадобитися не у всіх випадках, оскільки бородавки можуть спонтанно виліковуватися. Показаннями до активного лікування є: бородавка турбує пацієнта, кровить, збільшується у розмірах. Лікування не вбиває вірус, але діє шляхом видалення ділянки шкіри, що містить вірус.

Варіант 1

Саліцилова кислота від 17 до 50 % — наноситься безпосередньо на бородавку. Випускається в різних формах, таких як мазь, рідина або пластир.

Спочатку зробити ванночку із теплою водою на п'ять хвилин, потім повністю висушити шкіру, а потім накладаємо пластир із саліциловою кислотою. Ці кроки повторюють щодня, до 12 тижнів.

Якщо на бородавку наноситься мазь або рідина, то ця ділянка має бути закрита звичайним пластиром.

Якщо бородавка не зникає протягом 12 тижнів, слід припинити лікування і звернутися до лікаря.

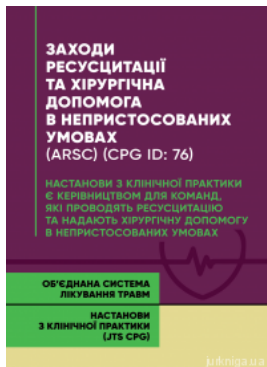
Варіант 2

У разі неефективності першого варіанту, лікар може виконати кріодеструкцію бородавок рідким азотом.

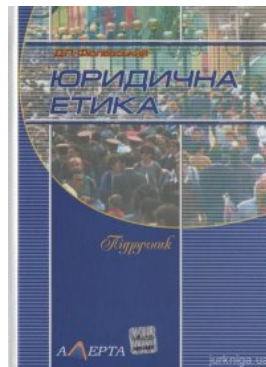
ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
МІКОЗ СТОП.....	5
ПІДОШОВНІ БОРОДАВКИ	10
ПАРОНІХІЯ.....	14
ЯМЧАСТИЙ КЕРАТОЛІЗ.....	18
ПСОРІАЗ ПІДОШОВ.....	21
ПУСТУЛЬОЗ ПІДОШОВ	25
КЕРАТОДЕРМІЯ ДОЛОНЬ І ПІДОШОВ.....	29
ГІПЕРГІДРОЗ (НАДМІРНЕ ПОТОВИДІЛЕННЯ).....	32
ДИСГІДРОТИЧНА ЕКЗЕМА (ПОМФОЛІКС)	36
МОЗОЛІ. ОМОЗОЛІННЯ	40
ВРОСЛИЙ НІГОТЬ	43
СИНДРОМ ДІАБЕТИЧНОЇ СТОПИ	48
ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	51

Книги, які можуть вас зацікавити

Заходи ресусцитації та хірургічна допомога в непристосованих умовах (ARSC) (CPG ID:76). Об'єднана система лікування травм. Настанови з клінічної...

Юридична етика. Підручник

Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність". Алерта

Правила адвокатської етики. Алерта

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Збірник законодавчих актів. Алерта

Електронний реєстр апостилів. Алгоритм роботи нотаріуса

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт](#) →